

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera, v právní věci žalobkyně: **M. D.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 10. 2007, čj. OAM-15-538/2007, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 8. 2010, čj. 8 Ca 379/2007 - 86,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 10. 2007, čj. OAM-15-538/2007, uložil žalobkyni povinnost uhradit náklady spojené se správním vyhoštěním v částce 35 350 Kč do 15 dnů ode dne nabytí právní moci. Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně žalobou, kterou Městský soud v Praze zamítl rozsudkem ze dne 28. 5. 2009, čj. 8 Ca 379/2007 - 31.

II.

[2] Rozsudek městského soudu napadla žalobkyně kasační stížností, v níž požádala o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Městský soud jí zaslal potvrzení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech pro účely osvobození od soudních poplatků. Poté, kdy jej žalobkyně vyplnila, žalobkyni vyzval ke sdělení, z jakých prostředků hodlá na území ČR žít, když odmítá opustit území republiky poté, co jí bylo uloženo správní vyhoštění. V reakci na tuto výzvu uplatnila žalobkyně námitku podjatosti proti soudcům senátu Městského soudu v Praze, který v této věci rozhoduje. Nejvyšší správní soud usnesením dne 2. 12. 2009 rozhodl, že ve výroku uvedení soudci nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování o kasační stížnosti. Žádost o ustanovení zástupce a o osvobození od soudních poplatků následně městský soud zamítl usnesením ze dne 5. 2. 2010, čj. 8 Ca 379/2007 - 73. Usnesením ze dne 29. 3. 2010 vyzval

žalobkyni, aby do 10 dnů od doručení usnesení zaplatila soudní poplatek za kasační stížnost. Na tuto výzvu žalobkyně reagovala podáním ze dne 27. 4. 2010, ve kterém znovu požádala o osvobození od soudních poplatků. Podáním ze dne 6. 5. 2010 požádala o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku vzhledem k tomu, že doposud nebylo rozhodnuto o její žádosti o osvobození od soudního poplatku ze dne 27. 4. 2010.

[3] Usnesením ze dne 4. 8. 2010, čj. 8 Ca 379/2007 - 86, městský soud zastavil řízení o kasační stížnosti pro nezaplacení soudního poplatku. Uzavřel, že žalobkyně byla poté, co nesplnila poplatkovou povinnost, vyzvána k zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost. Současně byla poučena o následcích spojených s nezaplacením poplatku. Žalobkyně soudní poplatek nezaplatila ani poté, co soud posečkal z důvodu její žádosti o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku.

III.

[4] Posledně uvedené usnesení napadla žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Namítla, že v řízení o žalobě byla od soudního poplatku osvobozena. Majetkové poměry soudu řádně prokázala. Následný dotaz soudu, aby prokázala, „z jakých prostředků hodlá na území ČR žít“ považovala za xenofobní útok na svoji osobu. Jinými prostředky nemohla doložit, že nemá žádný výdělek. Městský soud rovněž neřešil v pořadí druhou žádost o osvobození od soudního poplatku a řízení o kasační stížnosti zastavil. Postup soudu, i jeho rozhodnutí, jsou podle stěžovatelky nezákonné a nepřezkoumatelné. Prokázala, že splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Soudu bylo známo, že je žadatelkou o udělení mezinárodní ochrany a že její základní životní potřeby jsou hrazeny státem v souladu s § 42 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Na její situaci se nic nezměnilo. Z tohoto hlediska je irelevantní stupeň její integrace do české společnosti a vůle získat prostředky k obživě. Pro posouzení žádosti o osvobození od soudního poplatku je rozhodná aktuální finanční situace žadatele. Soud není oprávněn zkoumat, zda by tato osoba prostředky měla, kdyby se více snažila je získat. S poukazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2006, čj. 3 Azs 35/2006 - 104, stěžovatelka namítla, že nemohla doložit více dokladů k prokázání své nemajetnosti.

IV.

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu z hlediska v kasační stížnosti uplatněných bodů, jakož i ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s. Kasační stížnost není důvodná.

[6] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti kasační stížnosti; ze soudního spisu totiž zjevně vyplývá absence dvou podmínek řízení. Nebyl především zaplacen soudní poplatek za kasační řízení [§ 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích a Položka 15 Sazebníku poplatků, který tvoří přílohu jmenovaného zákona] a stěžovatelka rovněž není zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Z judikatury Nejvyššího správního soudu se však podává, že „[s] ohledem na povahu rozhodnutí, proti němuž kasační stížnost směřuje, by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému, které by ve svém důsledku popíralo smysl samotného řízení, jehož předmětem je posouzení zákonnosti rozhodnutí o zastavení předchozího řízení, které bylo následkem nesplnění právě této povinnosti ze strany stěžovatele, tedy povinnosti zaplatit soudní poplatek. Nejvyšší správní soud se proto po zvážení všech okolností případu postavil na stanovisko, že opětovné nesplnění této povinnosti nelze považovat za překážku, jež by bránila posouzení kasační stížnosti a vydání meritorního rozhodnutí.“ (rozsudek ze dne 28. 4. 2004, čj. 6 Azs 27/2004 - 41, dostupný na www.nssoud.cz). Analogicky je třeba postupovat, pokud jde o nedostatek zastoupení stěžovatele advokátem. Kasační stížnost je tudíž přípustná.

[7] Kasační stížnost směřuje proti usnesení, jímž bylo zastaveno řízení o kasační stížnosti v důsledku nezaplacení soudního poplatku. Podstatné však je, že stěžovatelka nepodala kasační stížnost proti usnesení ze dne 5. 2. 2010, kterým soud zamítl její v pořadí první žádost o osvobození od soudních poplatků. V uvedeném usnesení městský soud zdůvodnil, proč se domnívá, že v případě stěžovatelky nejsou splněny podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků. Usnesení obsahovalo poučení o právu podat proti němu kasační stížnost. Přípustnost kasační stížnosti proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků vyplývá též ze soudní judikatury (srov. např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, čj. 1 As 70/2008 - 74, publ. Pod č. 2099/2010 Sb. NSS).

[8] Stěžovatelka tedy byla oprávněna proti názoru městského soudu o nesplnění podmínek pro osvobození od soudního poplatku brojit již oprávněným prostředkem proti zmíněnému rozhodnutí. Žalobkyně to však neučinila, kasační stížnost nepodala, ačkoli jí bylo usnesení doručeno a ona jej osobně převzala. Teprve po marném uplynutí lhůty k podání kasační stížnosti ji městský soud vyzval znovu k úhradě poplatku z kasační stížnosti. Stěžovatelka však místo zaplacení soudního poplatku znovu požádala o přiznání osvobození.

[9] Opakovaná žádost o osvobození od soudních poplatků nemůže nic změnit na tom, že důvody, pro které městský soud stěžovatelce osvobození nepřiznal, nebyly včas a úspěšně zpochybněny. V pořadí druhá žádost o osvobození byla podána teprve v reakci na zaslanoú výzvu k úhradě soudního poplatku. Ze soudního spisu nevyplývá, že by stěžovatelka žádost podala proto, že u ní došlo k zásadní změně majetkových poměrů, což by případně mohlo vést k odlišnému posouzení takové žádosti. V kasační stížnosti navíc opakovaně zdůrazňuje, že se její majetkové poměry nezměnily. Obdobně jako v předchozí žádosti pouze opakuje, že je uprchlicí a že je bez práce majetku a dalších příjmů.

[10] Druhá žádost tedy z hlediska podmínek pro případné osvobození nepřináší vůbec nic nového. Tato okolnost je zásadní při úvaze, zda byl městský soud povinen rovněž o této žádosti samostatně rozhodnout. Účelem přiznání osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. je zajistit, aby těm, kteří objektivně nemohou vzhledem k osobní či majetkové situaci uhradit soudní poplatek, nebyl znemožněn přístup k soudní ochraně. Rozhodně však nelze tuto žádost uplatňovat jako „univerzální obranu“ proti každé výzvě soudu k úhradě soudního poplatku. Poplatková povinnost k úhradě soudního poplatku vznikla v tomto případě již podáním kasační stížnosti. Stěžovatelka neměla na výběr, zda bude brojit proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků kasační stížností nebo zda vyčká zaslání další výzvy k úhradě poplatku a znovu požádá o osvobození. Pokud v mezidobí nedošlo ke změně faktických poměrů, které by případně mohly odlišné rozhodnutí o druhé žádosti odůvodňovat, postupoval městský soud správně, pokud o v pořadí druhé žádosti samostatně nerozhodoval.

[11] Opačný přístup by totiž nutně musel vést k nekonečnému řetězení téhož problému, neboť by nebylo možné účastníku řízení zabránit, aby na každou výzvu k úhradě soudního poplatku reagoval za nezměněného skutkového stavu novou žádostí o osvobození. To by bylo v rozporu se zásadou procesní ekonomie. Městský soud proto správně vycházel z toho, že v řízení nebyly shledány podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků a poplatek nebyl ani v následné lhůtě zaplacen. Proto řízení o kasační stížnosti správně zastavil.

[12] Za této situace bylo v kasační stížnosti možné s úspěchem namítat pouze to, že nebyly splněny podmínky pro zastavení řízení o kasační stížnosti. Například to, že stěžovatelka nebyla vyzvána k úhradě soudního poplatku nebo vznášet výhrady k obsahu takové výzvy či k jejímu doručení. Stěžovatelka však nemohla teprve v této fázi řízení namítat, že byly splněny podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků, a proto je rozhodnutí o zastavení řízení o kasační

stížnosti nezákonné. Tyto námitky měla případně uplatnit v kasační stížnosti proti unesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků tak, aby případné splnění těchto podmínek bylo postaveno již tehdy najisto. To se však nestalo. Jiné námitky však kasační stížnost neobsahuje.

[13] Nejvyšší správní soud proto zhodnotil kasační stížnost jako nedůvodnou. V řízení přitom nevyšly najevo ani jiné vady, k nimž by musel přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.). Kasační stížnost proto zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[14] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 *a contrario* za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť neměl ve věci úspěch Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. července 2011

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu